

BAS TIMMERS

ABNORMAAL GEWOON



EEN NEDERLANDER VERKLAART UNION BERLIN



Abnormaal Gewoon

BAS TIMMERS

ABNORMAAL GEWOON



EEN NEDERLANDER VERKLAART UNION BERLIN



STAANTRIBUNE

Eerste druk: Augustus 2023
Eindredactie: Jim Holterhuës, Joris van de Wier
Tekstcorrectie: Janna ter Meulen
Vormgeving: Remco van de Wier
Ontwerp cover: Remco van de Wier
Foto cover: IMAGO
Foto's binnenzijde: Marco Magielse, Bas Timmers,
Joris van de Wier
Foto achterzijde: Patrick Pagel
Drukwerk: Tipoprint

ISBN: 978-90-832353-6-3
NUR: 489



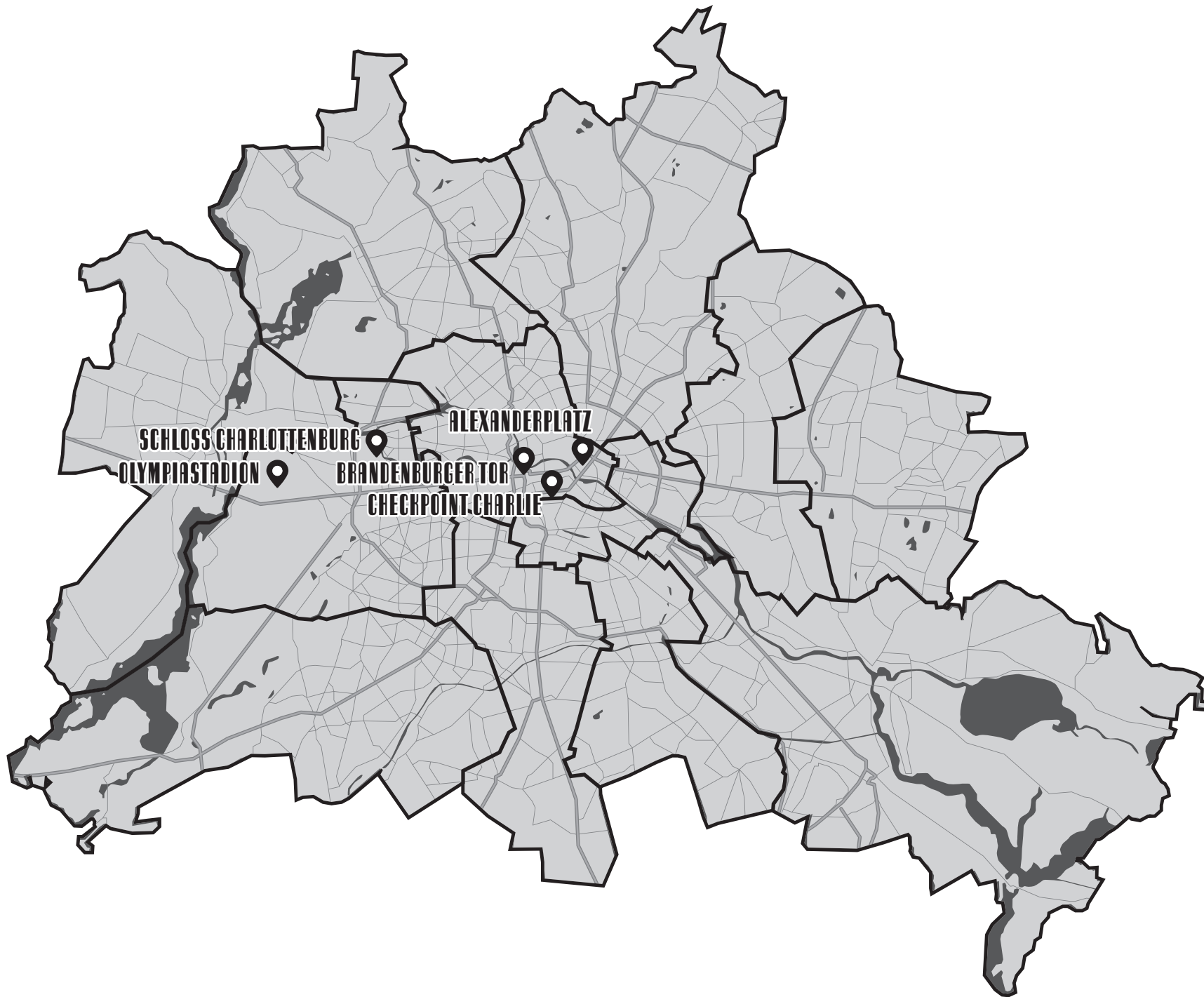
STAANTRIBUNE

Staantribune Media
www.staantribune.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUD

Voorwoord	9
Proloog: 27 mei 2019	17
Sector 1: Ostverein	29
Sector 2: Unioner	63
Sector 3: Skandalnudel	91
Sector 4: Alte Försterei	123
Sector 5: 50+1	155
Sector 6: Spieltag	205
Sector 7: ? (Fragezeichen)	237
Nabeschouwing: Hass und Liebe	255
Epiloog: 27 mei 2023	263
Dankwoord	269
Over de auteur	271



SCHLOSS CHARLOTTENBURG

OLYMPIASTADION

BRANDENBURGERTOR

ALEXANDERPLATZ

CHECKPOINT CHARLIE



VOORWOORD

Ik ben uw betrouwbare verteller. Meestal op de achtergrond, de bühne biedend aan persoonlijk door mij uitgekozen experts op het gebied van dit onderwerp. Af en toe op de voorgrond, om mijn versie van de waarheid met u te delen, of te delven uit het bad van gekleurde herinneringen en schurende trauma's van de afgelopen tien jaar als seizoenkaarthouder van dit fenomeen. Een decennium lang met die bijzondere club. Bijzonder omdat hij zo gewoon is.

Wat doet een Nederlander bij Union Berlin? Tja, dat is zo'n verhaal. Mijn ouders voedden me keurig op met het bord op schoot, zondags om 19.00 uur voor Kees Jansma en *Studio Sport*. En op zaterdag voor de *Sportschau*: haast automatisch floepte de televisie om 18.00 uur aan voor de samenvattingen van de Bundesliga wedstrijden. Eerst slechts drie uitgekozen wedstrijden, op een gegeven moment kwamen alle duels voorbij.

Het is een automatisme wat nog steeds bestaat in huize Timmers. Zo stuitte ik ook op Union, bij de samenvattingen van de 2. Bundesliga, eind jaren negentig of begin jaren nul. Volle staantribunes aan drie kanten, geen dak: het deed me denken aan mijn jeugd. Bij de grootste wedstrijden van de amateurs van TOP Oss. In het Olympisch Stadion

bij de Europese duels van Ajax. Op de Bökelberg in Mönchengladbach toen ik een rijbewijs had en zelf per auto de grens over kon wippen naar Duitsland.

Toen ik in 2012 naar Berlijn verhuisde, was het niet eens een keus tussen Hertha en Union. Je kiest geen club, een club vindt jou. Dus toog ik naar het zuidoosten van de Duitse hoofdstad. De *Eisernen*, zoals ze in de volksmond heten, werden mijn eigen geheimpje. Een beetje zoals je begin jaren negentig platen als *Gish* van The Smashing Pumpkins of *Bleach* van Nirvana voor jezelf probeerde te houden. Ook in dat aspect van het leven faalde ik.

Niemand kende Union destijds als ik erover sprak met vrienden in Nederland. Als ze op bezoek kwamen en iets écht niet-toeristisch wilden doen in Berlijn, nam ik ze mee naar de *Alte Försterei*. Lekker onder het gewone volk in plaats van tussen de hipsters in de technokathedralen in het centrum. Geen koele beats maar punkrock. Veilig en knus onder de ingewijden die ons geheimpje deelden.

Ook die tijden zijn voorbij omdat, zoals iemand het zo mooi zegt in dit werkje, ‘we de ladder omhooggevallen zijn’. Net zoals het ook bij Billy Corgan of Kurt Cobain gebeurde. Op de een of andere manier kwamen we in 2019 in de 1. Bundesliga terecht. We spelen tegenwoordig, God betere het, in de Europa Cup tegen Ajax.

Mijn geheim ligt dus op straat. En bij Union is het een goede gewoonte om nieuwkomers vriendelijk te ontvangen en in te wijden in de rituelen van ons volkje. Volgens wetenschappers, maar daarover veel later in dit boek veel meer, is zo’n uitgebreide voorstelronde de beste manier om de cultuur van een club – haar rituelen, haar gebruiken, haar sfeer – te waarborgen, ook als een nieuwe generatie fans verschijnt.

Ik leid u naar wat volgens sommigen het laatste bastion van verzet is tegen modern voetbal. Een plek die vaak een Gallisch dorp uit *Asterix en Obelix* genoemd wordt, maar dan in de voormalige DDR, waar de fans van de arbeidersclub, zo wordt graag en smakelijk verteld, zich vroeger verzetten tegen de regerende politieke partij in Oost-Duitsland. Waar nu door het ‘gewone volk’, wat dat ook zijn moge, een nieuwe klassenstrijd is uitgeroepen, deze keer tegen het hyperkapitalisme in het voetbal.

Het zijn mythes, met slechts een zweem van waarheid en vooral veel romantiek. Zo idealistisch is het volkje uiteindelijk namelijk ook weer niet. Aan de andere kant: roepen dat het bij de thuiswedstrijden alleen gaat om een gezelschap mannen dat bier kan drinken en braadworst vreten in ontzaglijke hoeveelheden, gaat aan het andere uiteinde van de straat te kort door de bocht.

Het gaat hier weliswaar ‘slechts’ om voetbal en dan ook nog van een onbeduidend clubje uit het oosten van Berlijn, maar relativeren dat het ‘slechts’ om voetbal gaat, mag u alleen als u volledig zen blijft als wij Hollanders in 2026 einde-lijk wereldkampioen worden. Precies, veel succes ermee. Ik ben van 1972 overigens en dat is nog steeds twee jaar voor 1974.

Relativeren mag, maar Union is wel degelijk meer dan negentig minuten voetballen. De band tussen club en supporters is een stuk intensiever dan in Nederland. Dit is wel het volkje dat hun eigen club probeerde te redden door bloed te doneren en de tien euro die dat opleverde aan Union te schenken. Spoiler alert: de realiteit ligt een heel stuk genuanceerder dan de versies die in de kroeg verteld worden, de bloeddonaties waren slechts een klein deel van de redding. Maar het vertelt veel over de creativiteit van de aanhang en over de symbiose die hij vaak aangaat met zijn object van begeerte, de 1. FC Union Berlin. Opgericht in 1966 in de DDR.

Alleen dat feit al geeft de vereniging een politieke lading. De bijnaam Eisernen doet ook vermoeden dat de vereniging een bastion van verzet was tegen dat regime in Oost-Duitsland. Je raadt het al, dat is meer legende dan gebaseerd op feiten. Omdat veel fans veel meer in hun club willen zien dan de feiten rechtvaardigen. Omdat ze zichzelf

en hun vereniging graag de rol aanmeten van slachtoffer van de geheime dienst Stasi in die tijden, en graag aan de goede kant van de geschiedenis willen staan. Zelfs als ze er zelf niet bij waren. Wat niet betekent dat op de tribunes van het stadion geen mensen staan die echt slachtoffer waren van het DDR-regime. Met Union had dat echter weinig te maken.

Wat wel zo is: uit het socialisme van destijds ontstond een diepgewortelde sociale beweging. De oorsprong daarvan ligt in de voorlopers van de vereniging, in de industriekathedralen, verborgen in het zuidoosten van de stad. Union was en is daardoor de club van het volk, ook en vooral juist in de DDR-tijden.

Dat betekent dat de club bewust actief is voor goede doelen. Nog belangrijker is dat Union door de magnetische werking van het voetbal en door de knusheid van de Alte Försterei het verbindende element is tussen heel veel mensen die elkaar anders niet zouden ontmoeten. Het biedt een platform voor burgers die redelijk in dezelfde richting denken (‘correcte, overwegend links-liberale mensen’, zegt iemand in dit boek) om samen dingen te doen voor de gemeenschap. Lang niet iedere bezoeker doet dat, lang niet iedereen is links-liberaal, maar zonder Union zou deze sociale beweging er niet zijn.

Misschien hangt ook daarom het etiket van verzet aan Union. Het Gallisch dorp heet in dit geval Köpenick, het dorpsheofd heet niet Heroix maar president Dirk Zingler, voor Asterix en Obelix hebben we al jaren trainer Urs Fischer en directeur voetbalzaken Oliver Ruhnert, die net als hun Gallische voorbeelden heel veel bereiken met naar vergelijking heel bescheiden middelen.

Want ja, we zijn bescheiden. Maar we zijn er al heel lang, en zullen nog veel langer blijven, indachtig de laatste regel van het clublied.

Wir werden ewig leben. Wij zullen eeuwig leven.

Bas Timmers
Augustus 2023

Proloog
27 MEI 2019

Een beetje aarzelend loopt mijn vriend Andrew door de metaaldetector of allesdetector op het vliegveld. Het alarm blijft stil op deze vroege dinsdagochtend. Maar als-ie zijn rugzak van de band wil nemen, komt de douanier op hem af. Of de Engelsman even zijn handbagage wil openen.

Andrew slikt even, deze tegenvaller was al gevreesd. De ritssluiting gaat langzaam open. En in de rugzak... zit niet veel meer dan een toilettas en een flinke graszode. “Wat is dit”, vraagt de douanier. “Een stukje van het gras uit de Alte Försterei wat ik meegenomen heb na de wedstrijd van gisteravond, mijnheer”, stamelt mijn kameraad. “Dat dacht ik al, maar ik wilde het toch even checken. Een goede vlucht toegewenst.” En hij ritst de rugzak dicht en stuurt Andrew en de graszode richting Manchester.

Het is een uniek en bont gezelschap van internationale Union-fans waar ik al meer dan tien jaar deel van uitmaak. Andrew is copywriter en kwam in 2013 naar Berlijn samen met zijn vriendin, om een paar opwindende jaren te hebben. Donald, een Schotse gigant (waag het niet hem een Brit te noemen) van twee meter lang, zit in het managementteam van een van de grootste musea ter wereld. Hij is voetbalgek, reist daarom minstens tien keer per jaar vanuit

Londen of zijn tweede woonplaats Rotterdam naar de Duitse hoofdstad voor thuiswedstrijden van Union.

Voor vertaler Jon waren de staanplaatsen in de Alte Försterei de grootste attractie om tweewekelijks van Bristol naar Berlijn te vliegen. Om die reden huurde hij een decennium een flatje op loopafstand van het stadion. Omdat het praktischer is heeft hij inmiddels een kleine koopwoning, aan de oevers van de Spree, op struikelafstand van de arena.

We hebben Mark, nog een Engelsman (en fervent Sunderland-supporter) die met zijn vriendin vanuit Berlijn een eigen persbureau begon. Inmiddels wonen ze na een omzwerving in Brussel tegenwoordig in Lissabon, maar een paar keer per jaar komt hij nog langs. Matt, een Amerikaan, is inmiddels ook verhuisd. Maar voor de marketeer is een dagtripje vanuit zijn nieuwe woonplaats Kopenhagen *peanuts*. En dan hebben we nog de Duitse afdeling, met een projectmanager en een heuse professor in de marketing. Plus mijn inmiddels allerbeste vriend Alan, een zachte Engelsman met de baard van Grote Smurf die samen met mij door de pandemie wandelde, een traditie die we inmiddels voor elke thuiswedstrijd voortzetten.

Het is zoals gezegd een eclectisch geheel van uitgesproken persoonlijkheden. Vereend door de fascinatie voor Union Berlin, die eeuwige underdog uit het oosten van

Berlijn. Vereend ook door de herinneringen aan die ene maandagavond in 2019. Zo'n dag die een bloedband creëert tussen de mensen die erbij waren.

Voor mij begon die dag in Oisterwijk. 27 mei 2019 was de tachtigste verjaardag van mijn vader, dus in de kalender stond al lange tijd met rood het feest ingepland. Maar een paar maanden van tevoren was er in potlood nog een ander evenement onder genoteerd: de terugwedstrijd van de *Relegationsspiele*, de promotie/degradatie-wedstrijden tussen de nummer 16 van de Bundesliga en de nummer 3 van de 2. Bundesliga. In die laatste divisie dobberde Union al een decennium rond de middenmoot, op steeds hogere golven, zonder promotie daadwerkelijk te bereiken. Zou het misschien deze keer wel?

Die mogelijke overlapping van afspraken in mijn kalender eindigde uiteraard in een onvermijdelijke botsing. Directe promotie was tot de laatste minuut van de laatste speeldag meer dan binnen handbereik. We waren met een groot deel van onze internationale vriendenclub naar Bochum getrokken, waar de ploeg zich van een 2-0-achterstand terug knokte. Maar het uiteindelijke 2-2-gelijkspel was een doelpunt te weinig voor de tweede plek. Union was, typisch voor de club, veroordeeld tot de moeilijkste weg: de *Relegationsspiele* dus, waarin sinds 2010 slechts één tweedeklasser erin was geslaagd daadwerkelijk te promoveren.

Als door een goddelijke interventie kon ik er op 27 mei 2019 toch nog zelf bij zijn. Mijn vader had, zonder enige druk mijnerzijds, toch besloten de verjaardag in het weekend al te vieren. Veel makkelijker voor iedereen. Dus na het Chinese buffet in een restaurant in Eindhoven en een korte nacht slapen namen we met een dikke knuffel op die vroege maandagochtend afscheid van elkaar op station Oisterwijk.

Het was voor de verandering eens een probleemloze reis naar mijn woonplaats Berlijn. Om stress te vermijden had ik een trein eerder genomen. Dit was zo'n dag waar je liever niet te laat wilde komen voor het feestje. En die extra twee uren gaven me tijd om het logeerbed in elkaar te draaien en de simpelste aller pasta's te koken voor Heino, een vriend sinds decennia uit gezamenlijke jeugdvoetbaltijden in mijn geboortestreek in Brabant.

Tijdens zijn jaarlijkse bezoeken aan Berlijn was ook hij in de ban geraakt van het fenomeen Union. In Bochum was hij erbij, en deze historische pot tegen VfB Stuttgart, daar MOEST-ie gewoon bij zijn. Dus drie uur voor de wedstrijd landde mijn kameraad op vliegveld Tegel. We kregen nauwelijks een hap door de keel van de zenuwen, het is grappig wat wedstrijdspanning doet met mensen die de wedstrijd niet hoeven te spelen. Gepraat werd er ook weinig. T-shirt aan, sjaaltje om de linkerpols. En hup.

Het was niet bepaald de eerste keer dat we de reis naar Köpenick, de thuisbasis van Union in het oosten van de stad, maakten. Sinds mijn verhuizing in 2012 was ik seizoen-kaarthouder, en Heino kwam elk jaar minstens een keer langs. Maar iets was er anders toen we uitstapten op het station van de S3.

Het was abnormaal rustig tijdens de wandeling richting stadion, voor dit tijdstip tenminste. Negentig minuten voor de wedstrijd waren de 22.000 mensen meestal nog onderweg naar het stadion. Maar nu zag je slechts sporadisch nog wat verdwaalde fans rondlopen, met een mix van hoop en angst in de ogen.

Hoop omdat, na het 2-2-gelijkspel in de heenwedstrijd in Stuttgart, er een realistische kans was op promotie. 'Hoop' was eigenlijk een woord dat niet bij Union paste. De club wentelde zich altijd graag in de rol van underdog en/of slachtoffer. Daar kwam dan ook de angst in de ogen vandaan: al te vaak was het fout gegaan bij de club op beslissende momenten. Waarom zou deze maandagavond anders zijn?

Na de beroemde korte wandeling door het bos doemde in het schemerduister de Alte Försterei op. De damp kwam al onder het dak van het knusse stadion uit, prachtig belicht door de stadionlampen. We keken elkaar aan. De lucht

knetterde buiten de arena van de spanning, zagen we. De eerste liederen rolden al over de tribunes en reikten tot ver daarbuiten. Een atmosfeer explosief van verwachtingen, meer dan een uur eerder dan normaal. En ‘normaal’ zou deze avond in elk geval niet worden, wisten we toen al.

Binnen was het zo vol als nooit tevoren op dit tijdstip. Onze vriendenclub had nog twee plekjejes vrijgehouden op de staantribune. Lange zijde, ter hoogte van het strafschopgebied, ongeveer zeven treden boven het looppad – daar wisten we elkaar al jarenlang bijna blindelings te vinden. Snel nog even een fotootje maken voor de jarige in Oisterwijk: mijn liefde voor het voetbal was door hem met de paplepel ingegoten, en ik wist dat hij deze avond ook thuis zou zitten kijken met zijn vriendin voor de televisie.

Gepraat en gediscussieerd werd er deze avond nauwelijks. Voetbal mag triviaal zijn, maar relativieren deed je maar op een andere dag. “Laat het vanavond gebeuren, laat het vanavond zo zijn”, zong De Dijk ooit. Dat lied kennen ze uiteraard niet in de Alte Försterei, het bastion van rockmuziek waar klassiekers als *Mr. Brightside* van The Killers of *Sabotage* van de *Beastie Boys* of *Never Let Me Down Again* van Depeche Mode ook nu woord voor woord werden meegebruld. Was dat laatste nummer niet de goden verzoeken?

De clubhymne kwam voorbij als altijd, met het hoogtepunt keurig getimed voor het moment waar de ploegen uit de catacomben kwamen. Aan onze rechterkant, achter het doel waar de fanatiekste fans altijd staan, ontvouwde zich een rood-wit tapijt. Een groot hart omklemd door twee handen werd omhoog gehesen: ook over zo’n hart had De Dijk ooit een mooi lied geschreven. Aan de rand van het speelveld ontvouwde zich een enorme banner:

<i>‘Wartet mit Besonnenheit, der wird belohnt zur rechten Zeit jetzt hat das warten ein Ende. Nehmt euer Herz in beiden Hände.’</i>	<i>‘Wie bezonnen wacht krijgt de beloning op het juiste moment. Het wachten is nu ten einde. Neem jullie hart in beide handen.’</i>
---	---

Het was geen kleine ploeg, dat Stuttgart. Doelman Zieler speelde regelmatig bij de Duitse nationale ploeg, Badstuber kwam van Bayern München, oud-international Mario Gómez had daar ook jaren rondgelopen. Rechtsback Pavard was een jaar eerder met Frankrijk wereldkampioen geworden. Nu, op deze maandagavond in mei, liep hij in een nietig klein stadion te vechten voor het overleven van zijn club.

Het was zo’n seizoen waar het voor Stuttgart op de een of andere manier onvermijdelijk van kwaad tot erger was

gegaan. Meer dan een zestiende plek zat er niet in. De heenwedstrijd was een debacle geweest. Zouden ze de keten van falen doortrekken?

Het leek er in de eerste minuten niet op: de in het zwart spelende gasten bouwden meteen een enorme druk op, en uit een vrije trap scoorde Aogo na enkele minuten de 0-1. Pavard provoceerde het thuispubliek met een gebalde vuist: nooit een slim idee, zeker niet in Köpenick, en zeker niet omdat de VAR voor het eerst werd ingezet tijdens Relegationsspiele. En die had gezien wat de slapende grensrechter had gemist: iemand van Stuttgart stond hinderlijk buitenspel. De vuist van Pavard kon weer naar beneden.

Het was het keerpunt van de avond. Voor een seconde of zestig was het stadion even stilgevallen, hadden de angst en het 'ik heb het je toch gezegd'-gevoel de overhand. Maar met het bekijken van de VAR-beelden keerde het geloof terug. Keerde het angstaanjagende gebrul terug. Want we wisten: verdedigen kon deze ploeg van de nieuwe trainer Urs Fischer.

In de voorgaande maanden was ik het *Fischer-voetbal* gaan noemen: het meedogenloze verdedigen van een voorsprong. De coach had zijn team geleerd een soort handbalverdediging op te trekken in de gevaarlijke zones, zo'n 25 meter van het eigen doel. Het zou in de daaropvolgende jaren het

handelsmerk van Union worden, het nauwelijks weggeven van grote kansen, zelfs tegen een Bayern München.

Op deze avond kon weliswaar geen voorsprong verdedigd worden, maar een 0-0-gelijkspel was vanwege de heenwedstrijd genoeg. Beetje bij beetje en minuut na minuut knokte de ploeg zich na de afgekeurde goal terug in het duel. Echt gevaarlijk werd het niet meer in de eerste helft. Zou het dan toch gaan gebeuren?

In de rust durfden we er nog niet op te speculeren. Maar ja, langzaam keerde de pot. De ene na de andere Union-counter rolde richting fanatieke aanhang. Abdullahi kon alleen op Zieler af, cirkelde de bal om de Stuttgart-doelman heen... om te zien hoe het speeltuig tergend langzaam tegen de paal hobbelde. 66ste minuut, de 1-0 zou de beslissing zijn geweest, daar twijfelden zelfs de sceptici niet aan.

Voor de neutrale toeschouwer moet de hele wedstrijd een marteling zijn geweest, pijn aan de ogen. In onze waarneming was en bleef het adembenemend. Kippenvel in de laatste minuten, toen de fanatieke aanhang en de lange zijde elkaar afwisselend en steeds luider 'Eisern' en 'Union' toeriepen, de strijdkreet van de club.

Hoe lang nog? Vier minuten extra. Nog een lange bal van Stuttgart. Weggewerkt. De bal hangt nog in de lucht als

dan eindelijk, eindelijk, ein-de-lijk het laatste fluitsignaal klinkt. 'Voor even de gelukkigste mensen op aarde', zal een dag later in een lokale krant staan over dat moment. Want wat zich spontaan ontvouwt in deze minuten en uren zullen degenen die erbij waren waarschijnlijk nooit vergeten. En ook in Oisterwijk blijven de tv-kijkers, getuige de berichtjes, niet ongeroerd.

In no-time liggen overal spelers in het rood uitgestrekt en jankend op het veld. De eerste fans klimmen over het hek, dan nog een paar meer, en dan is de vloedgolf niet te stoppen. Mijn buurtbewoners gaan al richting het veld, waar de poorten al opengezet zijn. Ik moet heel even zitten, tot rust komen, een traan wegpinken van de spanning, realiseren wat er net is gebeurd.

Op het veld blijken inderdaad bijna twintigduizend mensen te passen. Links en rechts worden al de eerste grassouvenirs meegenomen. In de verte staat spits Sebastian Polter op de dug-out. In onderbroek (ook rood), en verder slechts gekleed in een *Kutte*, de traditionele spijkervestjes met clublogo's die veel ouderwetse fans dragen.

Naast hem staat clublegende Michael Parensen, die twaalf jaar geleden in de derde divisie begon bij Union Berlin. In de nadagen van zijn carrière gaat hij Bundesliga spelen, echt waar. Wildvreemden knuffelen elkaar deze avond.

Acht dagen na die dramatische wedstrijd in Bochum, toen definitief bewezen leek te worden dat Union nooit zou promoveren, was het toch gebeurd. Union Berlin gaat richting Bundesliga.

We blijven anderhalf uur op het veld. Het feest daar, zo blijkt later, gaat nog tot drie uur 's nachts door. Maar we willen even tot rust komen. Een laatste pilsje in de Tanke, de openluchtkroeg door supporters, voor supporters. Vriend Falk steekt in stilte een sigaret op. Ik rook niet, maar bedel toch om een sigaretje. Hoe kom je anders na zo'n avond weer van de voetbalhemel terug op aarde?

OVER DE AUTEUR

Bas Timmers (Oss, 1972) werkt al meer dan twintig jaar in de communicatiebranche: eerst als verslaggever bij dagblad *BN/DeStem* en internetredacteur en chef online bij *de Volkskrant*. Na zijn verhuizing naar Berlijn in 2012 verschoof zijn werkveld richting digitale communicatie en innovatie, en is hij onder andere consultant voor de redactie van de *Tageszeitung* (TAZ).

De liefde voor zelf schrijven verdween echter nooit. In eigen beheer (verkrijgbaar via Lulu.com) verscheen in 2010 het semi-autobiografische boek *De Zandloper*, in 2020 gevolgd door *101 Days in Central America* en een jaar later *The Long Road to Medellin*, beide Engelstalige reisboeken. Ook schrijft hij regelmatig op het reisblog www.intothearmsofamerica.com. Uiteraard neemt hij dan de Union-mascotte Ritter Keule mee in zijn rugzak, de beide heren zijn dan op Instagram te volgen via de hashtag #ritterkeuleontour.

Naast reizen is voetbal een grote hobby van hem. Bij *Staantribune* verscheen daarom in 2020 ook al het *Duits-Nederlands Voetbalwoordenboek: van Abräumer tot Zweikampfbilanz* van zijn hand.

≡ EST. 2014 ≡

VOETBAL
CULTUUR



STAANTRIBUNE

HÉT MAGAZINE OVER VOETBALCULTUUR



STAANTRIBUNE.NL



Decennialang is Union Berlin alleen bekend in en rond het stadsdeel Köpenick, diep in het zuidoosten van Berlijn. Maar met zijn stadion vol staanplaatsen en traditie van *Bier* en *Bratwurst* is de club in de eerste plaats een waar walhalla voor supporters met een afkeer van het zo vaak gehekelde 'moderne voetbal'.

Door het communistische DDR-regime opgericht als club voor het volk, struikelt Union lang van het ene schandaal naar de volgende degradatie. Tot een nieuwe president orde op zaken stelt. De supporters renoveren hun eigen stadion, en de *Eisernen* stomen vanuit de vierde divisie op naar de Duitse én Europese subtop, om in 2023 Ajax uit de Europa League te smijten.

Journalist Bas Timmers (Oss, 1972) verhuist in 2012 naar Berlijn en maakt als seizoenkaarthouder de opmars van dichtbij mee. Hij sprak met de president én met fans over wat Union zo Abnormaal Gewoon maakt. Is de manier waarop voetbal hier geleefd wordt misschien de manier waarop de sport overal geleefd zou moeten worden?



STAANTRIBUNE

